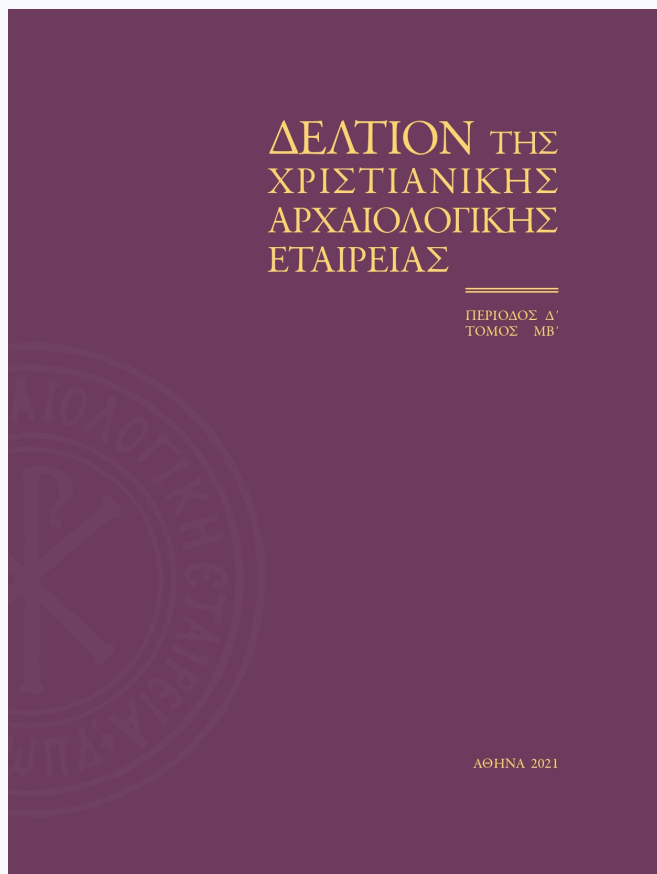

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 42 (2021)

Δελτίον ΧΑΕ 42 (2021), Περίοδος Δ'

Πρωτοσέλιδα

(ΧΑΕ) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΧΑΕ). (2023). Πρωτοσέλιδα. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 42, I-XIII. ανακτήθηκε από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/deltion/article/view/32086>

© ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Έδρα: Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο,
Βασ. Σοφίας 22, Αθήνα 106 75
e-mail: chae.secretary@gmail.com
www.chae.gr
ISSN 1105-5758

Το Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας
(ΔΧΑΕ) εκδίδεται και ηλεκτρονικά:
<http://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/deltion>
e-ISSN 2241-2190

Το Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας
είναι πιστοποιημένο στην Clarivate Analytics και
στην ERIH PLUS.

Υπεύθυνοι έκδοσης του τόμου ΜΒ' (2021)
ΚΛΗΜΗΣ ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ
ΜΑΡΙΑ ΚΑΖΑΝΑΚΗ-ΛΑΠΠΑ
ΙΩΑΝΝΑ ΜΠΙΘΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΛΛΗΣ
ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΥΟΤΙΔΗ-ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ

Φιλολογική και εκδοτική επιμέλεια
ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΠΟΥΛΗΣ

Καλλιτεχνική επιμέλεια
ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΠΟΥΛΗΣ

Σχεδιασμός εξωφύλλου (2017)
ΣΩΤΗΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ

Έλεγχος αγγλικών κειμένων
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΕΛΒΑΝΙ

Υποστήριξη ηλεκτρονικής πλατφόρμας ΔΧΑΕ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΧΡΥΣΟΒΙΤΣΑΝΟΣ

Γραμματειακή υποστήριξη
ΣΟΦΙΑ ΓΙΑΝΝΙΩΤΗ

Παραγωγή
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΠΙΝΙΑ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΕΥΑΓ. ΜΠΟΥΛΟΥΚΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.

© THE CHRISTIAN ARCHAEOLOGICAL SOCIETY
Head office: Byzantine and Christian Museum,
22 Vass. Sophias, GR-106 75 Athens
e-mail: chae.secretary@gmail.com
www.chae.gr
ISSN 1105-5758

The *Deltion of the Christian Archaeological Society*
(*DChAE*) is also published on line:
<http://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/deltion>
e-ISSN 2241-2190

The *Deltion of the Christian Archaeological Society*
has been indexed in Clarivate Analytics and
in ERIH PLUS.

Editors of the volume 42 (2021)
KLIMIS ASLANIDIS
MARIA KAZANAKI-LAPPA
IOANNA BITHA
GEORGIOS PALLIS
MARIA PANAYOTIDI-KESISOGLOU

Editing and proofreading
SOCRATIS POULIS

Art editing
SOCRATIS POULIS

Cover design (2017)
SOTIRIS PAPADIMAS

Editing of English texts
NICHOLAS MELVANI

e-Publishing platform admin
GERASIMOS CHRYSOVITSANOS

Secretarial support
SOFIA GIANNIOTI

Production
GRAPHIC ARTS
ANTONIS EVAG. BOULOUKOS & COM. S.A.

Με την ευγενική υποστήριξη:
ΑΙΓΕΑΣ ΑΜΚΕ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΡΓΟΥ

With the kind support of:
AIGEAS NON PROFIT CIVIL COMPANY

ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' ΤΟΜΟΣ ΜΒ'
2021

**DELTAION
OF THE
CHRISTIAN
ARCHAEOLOGICAL SOCIETY**

SERIES 4 VOLUME 42
2021

ATHENS 2021

**ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ**

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ' ΤΟΜΟΣ ΜΒ'
2021

ΑΘΗΝΑ 2021

EDITORIAL BOARD

DEMETRIOS ATHANASOULIS
KLIMIS ASLANIDIS
OLGA VASSI
ANASTASIA DRANDAKI
MARIA KAZANAKI-LAPPA
ANGELIKI KATSIOTI
STAVROS MAMALOUKOS
IOANNA BITHA
GEORGIOS PALLIS
MARIA PANAYOTIDI-KESISOGLOU
PAGONA PAPADOPOULOU

INTERNATIONAL EDITORIAL ADVISORY BOARD

PANAYOTIS L. VOCOTOPOULOS, Academy of Athens
ANTHONY CUTLER, University of Pennsylvania
RAFFAELLA FARIOLI-CAMPANATI, Università degli Studi di Bologna
NANCY PATTERSON ŠEVČENKO, Independent scholar
JEAN-PIERRE SODINI, Université Paris I, Panthéon-Sorbonne
MARICA ŠUPUT, University of Belgrade

EDITORS OF THE VOLUME 42 (2021)

KLIMIS ASLANIDIS
MARIA KAZANAKI-LAPPA
IOANNA BITHA
GEORGIOS PALLIS
MARIA PANAYOTIDI-KESISOGLOU

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΗΣ

ΚΛΗΜΗΣ ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ

ΟΛΓΑ ΒΑΣΣΗ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΔΡΑΝΔΑΚΗ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΖΑΝΑΚΗ-ΛΑΠΠΑ

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΤΣΙΩΤΗ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΜΑΛΟΥΚΟΣ

ΙΩΑΝΝΑ ΜΠΙΘΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ-ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ

ΠΑΓΩΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Λ. ΒΟΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ, Ακαδημία Αθηνών

ANTHONY CUTLER, University of Pennsylvania

RAFFAELLA FARIOLI-CAMPANATI, Università degli Studi di Bologna

NANCY PATTERSON ŠEVČENKO, Ανεξάρτητη ερευνήτρια

JEAN-PIERRE SODINI, Université Paris I, Panthéon-Sorbonne

MARICA ŠUPUT, Πανεπιστήμιο Βελιγραδίου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΜΒ΄ (2021)

ΚΛΗΜΗΣ ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΖΑΝΑΚΗ-ΛΑΠΠΑ

ΙΩΑΝΝΑ ΜΠΙΘΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΛΛΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ-ΚΕΣΙΣΟΓΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ / CONTENTS

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ / ABBREVIATIONS	13
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΡΑΠΤΗΣ, Ορισμένες παρατηρήσεις και ερωτήματα σχετικά με την πρωτοβυζαντινή αρχιτεκτονική στη Θεσσαλονίκη: Το οκτάγωνο παρά τη Χρυσή Πύλη και η επισκοπική βασιλική	15-30
KONSTANTINOS T. RAPTIS, Some observations and questions regarding early Byzantine architecture in Thessaloniki: The Octagon near the Golden Gate and the Episcopal basilica	31-32
ΑΝΓΕΛΙΚΗ ΚΑΤΣΙΟΤΙ, Gazing beyond earthly reality: A reconsideration of the wall paintings at Asketario on the island of Chalki, Dodecanese	33-54
ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΤΣΙΩΤΗ, Με το βλέμμα πέραν των εγκοσμίων: Αναθεώρηση των τοιχογραφιών στο Ασκηταριό της Χάλκης Δωδεκανήσου	55-56
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΕΦΘΥΜΙΑΔΗΣ, Saint Mamas's martyrdom in the <i>Life of Patriarch Tarasios</i> (BHG 1698)	57-67
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗΣ, Το μαρτύριο του αγίου Μάμαντα στον <i>Βίο του πατριάρχη Ταρασίου</i> (BHG 1698)	67-68
ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ ΠΥΡΡΟΥ, Ο σπάνιος βιογραφικός κύκλος του αγίου Στεφάνου στον ομώνυμο ναό στη Δρακώνα Κισάμου	69-90
NIKOLETTA PYRROU, The rare biographical cycle of Saint Stephen in the church of the same name at Drakona in Kissamos, Crete	91-92
ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΠΠΑΣ – ΓΙΩΡΓΟΣ ΦΟΥΣΤΕΡΗΣ, Απεικονίσεις αγίου Λέοντος τοῦ νέου τοῦ ἐν Μεθώνη λάμπαντος: Η διάδοση της τιμής ενός αγίου στην υστεροβυζαντινή Πελοπόννησο και τη βενετική Κρήτη	93-126
MICHALIS KAPPAS – GIORGOS FOUSTERIS, Depictions of Saint Leon of Methoni: The development of a saint's cult in late Byzantine Peloponnese and in Venetian Crete	127-128
ΑΝΝΑ ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ – ΜΑΡΙΑ ΓΕΡΟΛΥΜΑΤΟΥ, Ο όσιος Θωμάς ὁ ἐν τῷ Μαλεῶ: προσεγγίσεις στα ιστορικά δεδομένα ενός λησμονημένου αγίου	129-147
ANNA LAMBROPOULOU – MARIA GEROLYMATOU, Saint Thomas on mount Maleon (ὅσιος Θωμάς ὁ ἐν τῷ Μαλεῶ): approaches to the historical data of a forgotten saint	147-148
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΟΝΤΟΠΑΝΑΓΟΥ, Saint Mavra in Koilani, Limassol prefecture: cult, iconography, interpretations	149-166
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΟΝΤΟΠΑΝΑΓΟΥ, Η Αγία Μαύρα στο Κοιλάνι Λεμεσού: λατρεία, εικονογραφία, ερμηνείες	167-168

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΑΡΒΑΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Θεοδώρα Πετραλείφα – Άννα Παλαιολογίνα Καντακουζηνή. Δύο βυζαντινές βασίλισσες στην αυλή του Δεσποτάτου της Ηπείρου	169-187
VARVARA PAPADOPOULOU, Theodora Petraleipha – Anna Palaiologina Kantakouzene. Two Byzantine <i>queens</i> in the court of the Despotate of Epirus	188
ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΜΑΝΟΠΟΥΛΟΣ, Δύο άγνωστες επιγραφές του 15ου αιώνα από την Ήπειρο	189-196
GREGORY MANOPOULOS, Two unknown 15th-century inscriptions from Epirus	196
ΜΑΡΙΑ CONSTANTOYDAKI-KITROMILIDES, The wall-paintings in the katholikon of the Saint Neophytos Monastery: iconography, artistic identity, and the Cretan Theophanis in Venetian Cyprus	197-236
ΜΑΡΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΥΔΑΚΗ-ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΟΥ, Οι τοιχογραφίες στο καθολικό της μονής Αγίου Νεοφύτου: εικονογραφία, καλλιτεχνική ταυτότητα και ο κρητικός Θεοφάνης στη βενετική Κύπρο	237-238
ELENA SAENKOVA, A two-sided Novgorodian icon “Our Lady of the Sign and martyr Julia- na” of the first third of the 13th century: aspects of the iconographic programme	239-256
ELENA SAENKOVA, Αμφίγραπτη εικόνα από το Νόβγκοροντ με την «Παναγία του Ση- μείου και την αγία Ιουλιανή» του πρώτου τρίτου του 13ου αιώνα: όψεις του εικονο- γραφικού προγράμματος	257-258
ΙΟΑΝΝΙΣ ΤΣΙΟΥΡΗΣ, A Byzantine icon of Saint Nicholas the Wonderworker	259-274
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΙΟΥΡΗΣ, Μια βυζαντινή εικόνα του αγίου Νικολάου του θαυματουργού	275-276
ΝΑΝΣΗ ΔΗΛΕ, Από την Κύπρο στην Κίμωλο. Εικόνα Δέησης με τον Χριστό πλαισιωμέ- νο από τον άγιο Ανδρόνικο και την αγία Αθανασία	277-300
NANCY DILE, From Cyprus to Kimolos. An icon with a Deesis with Christ flanked by Saints Andronikos and Athanasia	301-302
VLADIMIR AGRIGOROAEI, A “greek whispers” parody in the vernacular <i>Voyage of Charle- magne to Jerusalem and Constantinople</i>	303-324
VLADIMIR AGRIGOROAEI, «Ελληνικές αναφορές» στη δημόδη παρωδία <i>Το ταξίδι του Καρλομάγνου στην Ιερουσαλήμ και την Κωνσταντινούπολη</i>	325-326
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΣΤΡΟΧΡΗΣΤΟΣ, Byzantine lead seals from Rhodes, Greece. I. Excavation finds	327-337
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΣΤΡΟΧΡΗΣΤΟΣ, Βυζαντινά μολυβδόβουλλα από τη Ρόδο. I. Ανασκαφικά ευρήματα	338
LIUDMILA KHRUSHKOVA, Glazed Bowls from Sukhum (Sebastopolis) in Abkhazia	339-361
LIUDMILA KHRUSHKOVA, Εφυαλωμένες κούπες από τη Σεβαστούπολη στην Αμπχαζία	362
ΧΑΡΙΣΤΟΥΛΑ ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΗ, Ενεπίγραφος κεντητός αέρας στο Εκκλησιαστικό Μουσείο της μονής Παναγίας Τσαμπίκας στον Αρχάγγελο της Ρόδου	363-384

CHARISTOULA GIAKOUMAKI, The inscribed embroidered <i>aer</i> at the Ecclesiastical Museum of Panagia Tsambika at Archangelos, Rhodes	385-386
ALEX RODRIGUEZ SUAREZ, Bell ringing on Mount Athos during the Ottoman period, II: Bells	387-414
ALEX RODRIGUEZ SUAREZ, Κωδωνισμός στο Άγιον Όρος κατά την οθωμανική περίοδο, Β: Οι καμπάνες	415-416
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ	417-433
KLIMIS ASLANIDIS, «Χαράλαμπος Μπούρας, <i>Η αρχιτεκτονική της Μονής του Οσίου Λουκά</i> , Εκδοτικός Οίκος Μέλισσα, Αθήνα 2015» και «Charalambos Bouras, <i>The Architecture of the Monastery of Hosios Loukas</i> , Melissa Publishing House, Athens 2018»	419-423
ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΑΜΑΛΟΥΚΟΣ, «Σωτήρης Βογιατζής, <i>Το καθολικό της Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας στο Άγιον Όρους. Ιστορία και αρχιτεκτονική</i> , Συνεργασία : Βασιλική Συθιακάκη-Κριτσιμάλλη, <i>Ο γλυπτός διάκοσμος του καθολικού της Μονής Μεγίστης Λαύρας</i> , Εκδόσεις Καπόν, Αθήνα 2019»	423-426
GEORGIOS PALLIS, «Catherine Vanderheyde, <i>La sculpture byzantine du IXe au XVe siècle. Contexte – mise en œuvre – décors</i> , Editions Picard, Paris 2020»	426-427
†ΕΥΓΕΝΙΑ ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, «Ευγενία Χαλκιά – Αντώνης Μπεκιάρης – Αντώνης Τσάκαλος, Yuliana Boycheva (ειδική συνεργάτις), <i>Ιμβρίων Ιερά. Εκκλησιαστικά έργα στους ενοριακούς ναούς της Ίμβρου</i> , Με την ευγενική χορηγία του Επαμεινώνδα Π. Παναταξοπούλου, Άρχοντας Ασηκρήτου του Οικουμενικού Θρόνου, Αθήνα 2020»	428-430
SOTIRIS VOJADJIS, «Suna Çağaptay, <i>The First Capital of the Ottoman Empire. The Religious, Architectural and Social History of Bursa</i> , I. B. Tauris, London 2021»	430-433
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	437
ΕΠΙΤΙΜΗ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΙΜΑ ΜΕΛΗ	438
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΕΠΙΣΤΕΛΛΟΝΤΩΝ ΜΕΛΩΝ	439-441
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ	442-444

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ / ABBREVIATIONS

ABME	Ἀρχεῖον τῶν Βυζαντινῶν Μνημείων τῆς Ἑλλάδος	NE	Νέος Ἑλληνομνήμων
AA / AD	Αρχαιολογικόν Δελτίον / <i>Archaeologikon Deltion</i>	OCA	<i>Orientalia Christiana Analecta</i>
AE	Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς	ODB	<i>The Oxford Dictionary of Byzantium</i>
AEMΘ	Αρχαιολογικό Ἔργο στη Μακεδονία και στη Θράκη	ΠΑΕ	Πρακτικά τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας
AnBoll	<i>Analecta Bollandiana</i>	PG	<i>Patrologiae cursus completus. Series Graeca</i>
BCH	<i>Bulletin de correspondance hellénique</i>	PL	<i>Patrologiae cursus completus. Series latina</i>
BHG	<i>Bibliotheca hagiographica graeca</i>	PLP	<i>Prosopographisches Lexikon der Palaiologenzeit</i>
BSA	<i>Annual of the British School at Athens</i>	PMBZ	<i>Prosopographie der mittelbyzantinischen Zeit</i>
BZ	<i>Byzantinische Zeitschrift</i>	RbK	<i>Reallexikon zur byzantinischen Kunst</i>
CahArch	<i>Cahiers Archéologiques</i>	RDAC	<i>Report of the Department of Antiquities, Cyprus</i>
CFHB	<i>Corpus fontium historiae byzantinae</i>	REB	<i>Revue des études byzantines</i>
CorsiRav	<i>Corsi di cultura sull'arte ravennate e bizantina</i>	ROC	<i>Revue de l'Orient chrétien</i>
CSHB	<i>Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae</i>	RSBN	<i>Rivista di studi bizantini e neoellenici</i>
ΔΧΑΕ / DChAE	Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας / <i>Deltion of the Christian Archaeological Society</i>	SBS	<i>Studies in Byzantine Sigillography</i>
DOP	<i>Dumbarton Oaks Papers</i>	Συμπόσιο ΧΑΕ / Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής	Συμπόσιο Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας. Πρόγραμμα και περιλήψεις εισηγήσεων και ανακοινώσεων / <i>Symposium on Byzantine and Post-Byzantine Archaeology and Art of the Christian Archaeological Society. Programme and Summaries of Major Papers and Communications</i>
ΔωδΧρον	Δωδεκανησιακά Χρονικά	the ChAE	
EEBΣ	Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν	Synaxarium CP	<i>Synaxarium ecclesiae Constantinopolitanae: Propylaeum ad Acta sanctorum Novembris</i>
GOTR	<i>Greek Orthodox Theological Review</i>	TIB	<i>Tabula Imperii Byzantini</i>
ΗπειρΧρον	Ηπειρωτικά Χρονικά	TM	<i>Travaux et Mémoires</i>
ΘHE	Θρησκευτική και Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία	ZLU	<i>Zbornik za likovne umetnosti</i>
IEE	Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους	ZMSLU	<i>Zbornik Matice srpske za likovne umetnosti</i>
JIAN	<i>Journal International d'Archéologie Noumismatique</i>	ZRVI	<i>Zbornik radova Vizantološkog instituta</i>
JÖB	<i>Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik</i>		
ΚρητΧρον	Κρητικά Χρονικά		
ΚυπρΣπουδ	Κυπριακά Σπουδαί		
ΛακΣπουδ	Λακωνικά Σπουδαί		
LChrI	<i>Lexikon der christlichen Ikonographie</i>		
MIFAO	Mémoires publiés par les membres de l'Institut français d'archéologie orientale		

